

Texistența

Mircea Cărtărescu s-a născut pe 1 iunie 1956 în București. Este scriitor, profesor dr. emerit al Universității din București și publicist. A publicat până în prezent peste 45 de volume, între care șapte volume de versuri, poemul epic *Levantul*, trilogia romanescă *Orbitor*, romanele *Travesti*, *Solenoid* și *Theodoros*, culegerile de nuvele și povestiri *Nostalgia*, *Frumoasele străine*, *De ce iubim femeile*, *Ochiul căprui al dragostei noastre* și *Melancolia*, eseuri, jurnal, volume de publicistică, volumele academice *Visul chimeric* și *Postmodernismul românesc*, și cartea pentru copii *Enciclopedia zmeilor*.

A primit de patru ori Premiul Uniunii Scriitorilor, Premiul Opera Omnia al Uniunii Scriitorilor, Premiul Academiei Române, Premiul Național pentru literatură, Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu“, Premiul Național de Proză „Ion Creangă“, Premiul revistei *Timpul*, Premiul revistei *Observator cultural*, Premiul Radio România Cultural, Premiul revistei *Dilema* și multe altele.

A primit, de asemenea, numeroase premii internaționale, între care Premiul „Gregor von Rezzori“, Premiul De Sanctis Europa, Premiul Mondello și Premiul Napoli în Italia, Premiul de Stat al Austriei, Premiul Formentor, Premiul Criticii literare și Premiul Pluma de Plata în Spania, Premiul orașului Leipzig pentru înțelegere europeană, Premiul pentru literatură al orașului Berlin și Premiul „Thomas Mann“ în Germania, Premiile Transfuge și Millepages în Franța, Premiul Speicher-Leuk în Elveția, Premiul FIL în Mexic, *Los Angeles Times* Book Prize în SUA și Dublin Literary Award în Irlanda.

Scrierile sale sunt traduse în 28 de limbi.

Este doctor honoris causa al universităților din Bacău, Constanța, Timișoara, Cluj, al UMF din București, al Universității de Stat din Chișinău și al Universității Menéndez Pelayo din Santander, Spania.

Mircea
Cărtărescu
Texistența
Despre scris

HUMANITAS

„Fiți foarte atenți
cu acest manuscris.
Fiți atenți cu litera T,
cu înțelesu-i profund,
cu fragila-i structură.
Eu evoc un secol de aur,
un instrument de tortură:

între eroare și teroare
stă subtila, suava literă T.“

Emil Botta

O carte nu povestește viața unui om, ci înfruntarea dintre viața unui om și viața literaturii.

Nici o scriere a mea nu e o poveste, ci o hartă. Nu e dinamică, ci statică și simbolică. Cu toate acestea, parcurgerea ei nu se poate lipsi de dinamism: deși e statică, ea provoacă dinamismul minții care-o parcurge. Fără încordarea și mobilitatea extremă a lecturii, cartea nu se desface, rămâne un ghemotoc zbârcit de posibilități. Căci o carte nu se ia singură, ci împreună cu mintea care-o parcurge.

Niciodată nu mi-am scris viața. Am fost mereu opusul autobiografului. Ceea ce am scris a fost tot ce mi-am putut imagina mai depărtat și mai deconectat de viața mea. Uneori am ajuns atât de departe însă, încât scrisul meu, curbat ca și spațiul einsteinian, mi-a ajuns viața pe partea cealaltă a hipersferei și s-a contopit cu ea.

Sunt un biet găsitör de cărți. Umblu printr-un pod unde abia e o geană de lumină, pipăi printre vechituri prăfuite și găsesc din când în când câte-o carte. Nu sunt nici mai inteligent, nici mai talentat decât alții. Întâmplător, știu podul ăsta. Iar dacă aceste cărți circulă sub numele meu nu-i decât pe jumătate vina mea.

Când scriu, îmi las mintea cât mai liberă, asemenea unui cal de curse care aleargă către potou. Mi-e atât de limpede că nu eu voi câștiga cursa, ci calul meu. Eu sunt doar jocheul purtat de energia sa compactă. Trebuie să fiu cât mai mic și mai ușor, să nu stânjenesc cu nimic galopul minții mele. Nu voi folosi nici cravașa, nici pintonii, nu voi apăsa decât infim spinarea sa-n arcuire continuă. În foarte puține pagini am simțit că levitez deasupra minții mele, fără s-o ating în nici un punct. Au fost paginile mele cele mai bune.

Sunt asemenea unei mașini de cusut: ca să-mi iasă cusătura, un fir trebuie să vină de sus și altul de jos. Fără firul de sus, despre care nu știu nimic, nici de unde vine, nici dacă va veni vreodată, nu pot face nimic. În absența lui, cusătura se destramă.

Sunt ca o termitieră, edificiul impresionant al termitelor. Ele nu sunt arhitecți și nu știu să clădească. Totuși, fără vreun proiect prealabil, fără studii de rezistență și fără planuri, ridică ziduri și turnuri care, la scara lor, depășesc orice lucrare omenească. Pot face asta pentru că proiectul este însuși trupul lor, iar zidurile sunt trupul lor prelungit în afară. Fiind alcătuite cum sunt, nu pot decât să construiască, așa cum, având ochi, nu pot decât să vadă cu ei. Mi-am scris toate cărțile cu inconștiența și credința termitelor: cărțile mele sunt prelungiri în spațiul scriptural ale schemei mele corporale.

O poezie în care *atitudinea* devine conținutul, așa cum în teoria comunicării *mediul* este mesajul.

O singură soluție există, și o știu de multă vreme: lectura, singura care generează o atmosferă, care emană – mai curând eliberează, mediază – obsesia. Izolarea de zgometul vieții, resensibilizarea. Până materia începe să țiuiască ca tăcerea. Am nevoie de scris, tânjesc după scris. Realmente nu contează nimic din ce-ai făcut vreodată, ci doar ce mai ești în stare să faci. Asta ești: ce vei face.

Sindromul amintirilor voalate. Peste tot ce văd se suprapune, literalmente, aproape permanent, filmul unor amintiri vechi, parțial obscure, parțial deteriorate, luminate de o pâlpâire internă: clădiri vechi, ziduri galbene, scări care duc, răsucite, la subsoluri igrasioase. Sentimentul epileptiform al deja trăitului, durerea pierderii unei vieți anterioare. Și ce e mai straniu e că, egale în putere de realizare și fascinație cu scenele „din realitate“, amintirea unor vise vechi complică și mai mult totul. Ca și cum, într-o zi de vară, pierdut în pădure, aș privi cerul intens însoțit prin transparența frunzelor. Visul se luminează prin viață și viața prin vis într-o unică viziune a amintirii dureroase și de neînțeles.

Rafturile de poezie neatinsse de atâta vreme. De fapt, se produsese o sașietate, o supradoză. Probabil că după dezintoxicarea asta voi putea să pot să citesc din nou poezie și – pentru că lucrurile astea merg, de fapt, alături – să scriu din nou cu plăcerea de altădată a imaginilor și cuvintelor. Suprafața curată a poeziei dispăruse și coborâsem în spațiile talamice de dedesubt, în ținutul ezoterismelor și subteranelor și buncărelor și rezervoarelor de lichide grase și colorate ca vopseaua.

Dispersarea lumii mele e maximă acum. Nu pot lega nimic, nu e nimic în intelectul și-n simțurile mele. Totul e un praf omogen într-o dâră de lumină, și e groaznic faptul că nu pot crede măcar în *realitatea* prafului și-a luminii. Nu știu de ce sunt așezat aici, între dărele astea de culoare care nu înseamnă nimic. Sunt în centrul cel mai amplu din respirația celui a cărui respirație sunt. Sunt în oftatul lui, în oftatul său din adâncul plămânilor.

Proza se efasează când, din lipsă de materie epică, recurge la simboluri amalgamate. O debara de simboluri n-a fost proză niciodată.

Cel mai reușit *canto* al lui Ezra Pound este *The Waste Land* de T.S. Eliot.

Când toți se vor duce spre social, politic și istoric, eu voi rămâne la psihicul „che move il sole e l'altre astre“. Voi merge în răspăr, spre interior, și mi-e totuna dacă voi fi adulat sau uitat. Am avut odată șocul ieșirii sub reflecatoare. Acum mă simt bine în noua mea umbră, în noua subterană de unde se vor hrăni următoarele mele scrieri.

Nu există decât o cale de a ajunge la inocență: prin experiență. De aceea *Songs of Innocence* trebuia să urmeze după *Songs of Experience*.

Am de gând să nu las nimic în afară, să mă scotocesc în lung și-n lat, până la camera interzisă și dincolo de ușa ei.

Am depășit toate sistemele care mi-au permis să exist pân-acum în scris, și acum tac. Este esențial pentru un scriitor, cu condiția să aibă forța interioară de a trece la altceva. Sunt genul de artist a cărui existență depinde de o continuă mișcare, asemenea rechinilor, care se sufocă dacă stau pe loc, sau ca motocicliștii de la zidul morții. Prefer să tac dacă nu simt că merg înainte.

Un poem bun ar trebui să pară o traducere.
